

DE LA IGUALTAT DE TOTES LES LLENGÜES

M. CARME JUNYENT

Entre les idees populars sobre les llengües, una de les més conegudes és la que diu que hi ha llengües més desenvolupades que altres. De vegades, el desenvolupament s'associa a «riquesa», «cultura», «capacitat expressiva» i altres elements similars que s'atribueixen a determinades llengües, mentre es dona per fet que són absents a la resta. Quan es tracta, però, de demostrar o basar en observacions empíriques aquest tipus d'opinió, ningú no pot aportar cap dada que justifiqui ni el desenvolupament ni la pretesa superioritat d'unes llengües sobre unes altres.

De fet, la mateixa idea de «desenvolupament» aplicada a les llengües ja és forassenyada perquè, si una cosa ens demostra la història és que, per canvis històrics que es puguin donar, la llengua canvia al seu ritme. D'altra banda, creure que les llengües es desenvolupen implica creure, per exemple, que nosaltres parlem millor que els nostres avantpassats, i el fet és que una altra idea prou popular i recurrent en la història de la humanitat és que els joves cada cop parlen pitjor. El català és millor que el llatí, i aquest que l'indoeuropeu? I si anem enrere en el temps, acabarem trobant llengües menys desenvolupades que les actuals? Tot indica que, quan els humans comencen a ocupar el planeta, ja parlen i parlen una llengua completa. Les fantasies sobre sons guturals o són fantasies o no són llengües.

Però la temptació d'avaluar llengües es desferma quan es tracta d'altres cultures. No són rares les afirmacions sobre llengües primitives de l'Àfrica, d'Austràlia, de Papua Nova Guinea, o llocs que en

l'imaginari occidental apareixen com a primitius i subdesenvolupats. Com és que a ningú no se li acut anar a cercar una llengua primitiva a Manhattan o a Frankfurt? Doncs perquè els nostres (pre)judicis lingüístics no es basen en les llengües, sinó en els seus parlants.

Les llengües són iguals perquè no poden no ser-ho, perquè la capacitat humana per comunicar-se amb un sistema de signes és universal i no depèn de l'entorn. Tots naixem preparats per parlar o signar i el codi que adquirim comparteix característiques amb totes les llengües. En totes podem parlar del que no és ara ni aquí, de coses que no existeixen. En totes podem crear mons sencers. En totes podem crear tants mots com ens facin falta i totes poden complir totes les funcions que calgui.

A ningú que hagi estudiat alguna llengua no se li acut dir que és primitiva, o pitjor que una altra. Els qui fan aquests judicis mai no s'han acostat a cap llengua de les que tan alegrement qualifiquen com a subdesenvolupades. Però si s'han de justificar, aleshores sempre apel·len al lèxic: «és que aquestes llengües no tenen paraules per parlar d'informàtica (o de física, o de tecnologia, o de música...)». I qui les té? Les té l'anglès? Les té el suec? Les té l'alemany? Les té l'italià? Si hi pensem una mica, ens adonarem que totes han hagut de crear elements nous per designar noves realitats, o manllevar termes d'altres llengües. Igual que la resta de llengües del món, perquè totes tenen la mateixa capacitat de crear i d'adaptar-se a situacions inèdites, i és que això és inherent al llenguatge.

M. CARME JUNYENT FIGUERAS (Masquefa, 1955). Professora titular de lingüística general a la Universitat de Barcelona. Membre del Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades. És fundadora i membre del consell de redacció de la *Revista d'Igualada*.

